

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2025 – KOLDING

Mød forskerne

EVA LYKKEGAARD

Lektor i uddannelsesvidenskab, Syddansk Universitet

2512-115

Åbningsforelæsning: Tårernes Europa

— **TID:** 3/2, 1 mandag, kl. 18.30-20.00
PRIS: 200 kr. inkl. vin, øl, vand og snacks
STED: Auditorium, Syddansk Universitet, Kolding, Universitetsparken 1
UNDERVISER: Lykke Friis, direktør, Tænketanken Europa, forfatter og formand, Det Udenrigspolitiske Selskab

Den 24. februar 2022 er en skelsættende dato for Europa. Ruslands Vladimir Putin gik ind i Ukraine og med ét syntes Europa forandret. Kort sagt: Håbets Europa, der begyndte i 1989 med Berlinmurens fald, var nu blevet afløst af Tårernes Europa med landkrig, krigsforbrydelser og store flygtningestrømme. Selvom Europa er fundamentalt forandret, kom forandringerne imidlertid ikke med et slag. Historien havde for længst gjort comeback, bl.a. med annekteringen af Krim, brexit og valget af Donald Trump. Pointen er imidlertid, at vi i Europa ikke var villige til at se det. I forelæsningen, som bygger på Lykke Friis' seneste bøger 'Tårernes Europa' (2022) og en nyrevideret udgave af 'Håbets Europa' (august 2024), trækker Friis linjerne tilbage til Berlinmurens fald og hele vejen op til Putins fuldtone invasion. Hvor tog vi fejl, hvor står vi i dag, og er der overhovedet noget håb tilbage? Efter 24. februar 2022 har Friis været fire gange i Ukraine, og i forelæsningen tager hun derfor også tilhørerne med til Kyiv, Lviv og Butja. Trods titlen er én af hovedpointerne, at der fortsat er håb. Ligesom i 1989 afhænger det Europa, vi får, i høj grad af os selv. Og aldrig siden 1989 har der været en så bred erkendelse af, at demokrati og fred i Europa ikke må tages for givet. Efter forelæsningen vil der være bogsalg, og Lykke Friis vil være til stede til bogsignering.

Efter forelæsningen er
Folkeuniversitetet vært
ved et glas vin, øl, vand
og snacks.

Lykke Friis er direktør for Tænketanken Europa, forfatter og formand for Det Udenrigspolitiske Selskab. Hendes åbningsforelæsning har fokus på Europas udvikling i vor tid – fra Håbets Europa til Tårernes Europa.

SIDE 6	Samfund & verden
SIDE 10	Psykologi & sundhed
SIDE 14	Natur & univers
SIDE 16	Religion & filosofi
SIDE 18	Arkæologi & historie
SIDE 20	Kunst, arkitektur & design
SIDE 22	Litteratur, film & musik
SIDE 24	Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

VIDEN FOR ALLE

Velkommen til en ny sæson! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, og her er ingen adgangskrav. Mens dagene bliver længere kan du gå til forelæsninger på Kolding Bibliotek, Trapholt, Skamlingsbanken, Koldinghus og selvfølgelig på Syddansk Universitet. Til foråret kan du blive klogere på ny og aktuel viden om verden omkring dig, leveret af forskerne selv. Vi byder bl.a. på en aften om desinformation som sikkerhedspolitisk våben og rækken Alt hvad du bør vide om verdenssituationen, hvor seks forskere sætter dig grundigt ind i de udfordringer, der præger verden her i starten af 2025. Vi inviterer også til en aften med professor i børne- og ungdomspsykiatri Per Hove Thomsen, der har skrevet to bøger om ADHD og ADD, og så kan du høre mere om unges trivsel, når forårets forsideforsker og lektor i uddannelsesvidenskab, Eva Lykkegaard, udfordrer debatten om, at vi er vidne til en mistrivelseskriser. Der er både noget for dig, der vil fordybe dig over mange uger og dig, der foretrækker at blive klog på en aften eller i en weekend. Vær med fra starten af januar.

TILMELD DIG PÅ [FUODENSE.DK/KOLDING](https://fuodense.dk/kolding)

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

UNDERVISINGSSTED

Alle hold foregår på Syddansk Universitet i Kolding – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuodense.dk/kolding. Se kort over under-visningsstedet bagest i programmet.

Folkeuniversitetet i Kolding
Universitetsparken 1
6000 Kolding

HAR DU SPØRGSMÅL?

Kontakt os på fu@fuo.sdu.dk eller 73 70 62 66. Se åbningstider på fuodense.dk/kontakt.

Eva Lykkegaard:

Alle er enige om, at trivsel er godt, men få er enige om, hvad trivsel egentlig er

Det øgede fokus på børn og unges mistrivsel gør det vigtigere end nogensinde, at vi nuancerer vores forståelse af, hvad trivsel er, hvordan vi undersøger det, og hvordan vi taler om det, fortæller uddannelsesforsker Eva Lykkegaard, der de seneste år har undersøgt elevers trivsel i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Da landet i 2021 endelig åbnede helt efter pandemien, stod trivsel højt på dagsordenen på arbejdspladsen, blandt politikerne og i uddannelsessystemet. De seneste år har budt på en række undersøgelser om særligt trivslen blandt børn og unge, der for alvor blev testet, da de under nedlukningerne blev taget ud af deres fællesskaber. Rapporter fra blandt andet Center for Ungdomsforskning, VIVE og Institut for Folkesundhed får alarmklokkerne til at ringe: Flere unge føler sig ensomme, mange sover for lidt og et stigende antal drikker mere. De unge er stressede, angst og utilfredse med deres krop.

Men hvad er trivsel egentlig og hvordan måler man det? Kan det overhovedet måles? Det var nogle af de spørgsmål uddannelsesforsker Eva Lykkegaard og hendes kollegaer på SDU begyndte at stille sig selv allerede under pandemien. Lykkegaard har i flere år forsket i, hvordan børn og unge finder deres veje igennem uddannelsessystemet, og for tiden leder hun forskningsprojektet VoiceWell, hvori hun forsøger at kortlægge, hvordan det står til i de ældre klasser i folkeskolen. Og ikke mindst forsøger de at nuancere og udfordre, hvilke elementer trivsel består af, og hvordan man måler det bedst muligt:

”Trivsel og følelser er ikke noget, man kan placere på et kontinuum. Det er menneskeligt og naturligt at have både positive og negative følelser på én gang. Så hvis man for eksempel i en undersøgelse kun har stillet negative spørgsmål, så får man ikke hele billedet med. Man kan godt i momentet have meget stærke følelser, som ikke er lig med ens trivsel. Hvis man har mistet, kan man være ked af det, men man er ikke nødvendigvis i mistrivsel,” forklarer Lykkegaard og konkretiserer det med et eksempel fra VoiceWell-projektet:

”Her vil vi netop se på, hvad eleverne selv siger om trivsel. I projektet har vi en ph.d.-studerende, der har observeret en gruppe unge fra 7. til 8. klasse, interviewet og snakket med dem, og det hun melder tilbage er, at deres oplevelse af trivsel hele tiden skifter.”

INGEN UNIVERSEL DEFINITION AF TRIVSEL

I projektet og i Lykkegaards øvrige forskning arbejder hun som udgangspunkt med tre forskellige kategorier: Social trivsel, emotionel trivsel og faglig trivsel. Men det er en generel udfordring, at det er så forskelligt, hvad man forstår ved trivsel, påpeger hun:

”Der findes ikke en universel definition af, hvad trivsel er, så selvom mange er enige om, at trivsel er godt og at vi skal have mere trivsel, så er der ikke ret mange, der er enige om, hvad det egentlig er, vi skal forstå ved trivsel. Og det er noget af det, man diskuterer meget inden for feltet.”

Mens mange undersøgelser har den sociale og emotionelle komponent for øje, så er Eva Lykkegaard særligt nysgerrig på, hvorfor så få kigger på faglig trivsel:

”I vores undersøgelser har vi altid en faglig komponent med, der handler om, hvordan man har det i skolen, og hvorvidt man er motiveret og engageret i det faglige arbejde. Men det er der ikke mange, der har med, når de kigger på unges trivsel, hvilket jeg synes er interessant, fordi langt de fleste undersøgelser af voksnes trivsel også har et element af jobtilfredshed. Så den del fokuserer vi også på.”

Hvad fortæller jeres undersøgelser om den faglige komponent?

”Vi har lavet en stor undersøgelse, der viser, at 80 procent af de unge på ungdomsuddannelserne faktisk er i høj eller meget høj trivsel. Men blandt dem ligger den faglige trivsel så lidt lavere end den emotionelle og sociale trivsel. Og faglig trivsel hænger ikke nødvendigvis sammen med, om man er fagligt dygtig. Vi har både elever, der er fagligt dygtige og i faglig mistrivsel, for eksempel hvis niveauet er for lavt. Men vi har også elever, for hvem det er omvendt, hvor det faglige niveau måske er meget passende, men hvor de for eksempel har svært ved at balancere det sociale og det faglige.”

En yderligere forskningsmæssig gevinst, ved at kigge mere bredspektret på trivsel, har været, at der viser sig forskellige udviklingsmønstre alt efter hvilken komponent, man kigger på, fortæller Lykkegaard:

”Vi kan se, at den faglige trivsel i højere grad forankres hos den enkelte person og bliver mere uafhængig af konteksten, i takt med at eleverne bliver ældre. Hvorimod den sociale trivsel går den modsatte vej og bliver mere og mere afhængig af den sociale kontekst, de indgår i. Det er positivt, hvis man tænker på de mange skift i uddannelsesforløbet og frem mod arbejdsmarkedet, for så er det noget, man kan rette op på, hvis man er i et godt socialt miljø. Men det er en udfordring, at den faglige trivsel er mere internaliseret, for så er den sværere at gøre noget ved.”

Men også her er man nødt til at se det store billede, mener hun:

”Man kan for eksempel trives socialt og trives mindre godt fagligt, uden at det nødvendigvis fører til decideret mistrivsel.”

FOKUS PÅ MISTRIVSEL KAN SKABE MISTRIVSEL

Selvom det er åbenlyst, når man taler med Eva Lykkegaard, at den offentlige debats fokus på unges mistrivsel savner nuancer, så bliver jeg alligevel nysgerrig på, om de også i deres projekter og undersøgelser kigger på interventionsmuligheder for at afhjælpe eventuel mistrivsel – alt afhængigt af, hvilken trivselskomponent man kigger på.

I de seneste år har hun i regi af Center for Gymnasie- og erhvervsuddannelsesforskning sammen med professor Ane Qvortrup stået for projektet TrivselsLUP, der har undersøgt trivslen blandt og opstarten for danske

unge på tværs af de forskellige ungdomsuddannelses typer. Her har de vist, at det, der bedst forklarer variationen i faglig trivsel, er elevernes såkaldte self-efficacy: Troen på, at de kan klare opgaver fremadrettet.

”I TrivselsLUP kigger vi på, hvad der forklarer variationerne i trivsel, og her griber vi til uddannelsesforskning og læringsteorier for så at komme med en række anbefalinger. Hvordan kan man for eksempel opbygge elevernes self-efficacy? Det handler om at give succesoplevelser, bryde opgaver ned i små bidder, og at eleverne får noget formativ feedback, når de ikke lykkes med en opgave.”

Teorier og modeller kan dog ikke gøre det alene. Eva Lykkegaard mener også, at det er afgørende, at man anerkender det, som eleverne har med fra tidligere:

”Nogle af eleverne i vores interviews har fået at vide, at det, de har lært i folkeskolen, skal de bare glemme. Og det sætter sig jo i ens tro på egne evner, hvis ikke man kan tage de mestringsopgaver med videre.”

Og når det gælder den offentlige samtale om unges mistrivsel, peger lektoren desuden på risikoen for, at unge internaliserer samfundsdiskursen omkring en årgang, der mistrives. Så derfor er hendes indspark til den debat også tydelig:

”Vores undersøgelser viser, at en stor del af de unge faktisk trives, og det, synes jeg, er meget vigtigt at fortælle dem.”

Eva Lykkegaard forelæser på holdet
Mistrives unge? Se s. 11.

Fotograf: Kirstine Mengel

Samfund og verden

2512-138

Mød Clement Kjersgaard: Hvad venter der i 2025?

TID: 13/1, 1 mandag, kl. 19.00-20.45

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Clement Behrendt Kjersgaard, udgiver og studievært mm.

Er verdenshistorien ude af kontrol? Det korte svar er ja, mener Clement Kjersgaard: Alle, der tror – eller håber – at "de gode gamle dage" kommer tilbage, vil blive slemt skuffede. Det gælder også politikere, medier og andre, der skal lære at leve uden det greb om virkeligheden, de troede, de havde. På tærsklen til det nye år opridser han, hvad han mener bliver årets største konfliktpunkter i ind- og udland, med god tid til spørgsmål og svar. Arrangementet finder sted i samarbejde med magasinet RÆSON, der har et særligt tilbud til alle studerende på Folkeuniversitetet: Tegn abonnement på RÆSON eller historiemagasinet ÆRA og vælg en gratis bog fra RÆSONs Forlag (RÆSON betaler også porto og ekspedition). Se mere på raeson.dk/fu. Clement (f. 1975) tog sin studentereksamen i Hong Kong og sin første universitetsgrad på Universitetet i Oxford. I 2002 grundlagde han nyhedsmagasinet RÆSON (raeson.dk) og i 2021 historiemagasinet ÆRA. I 2004 blev han tv-vært for DR (hvor han bl.a. laver 'Debatten' og 'Deadline' samt radioprogrammerne 'Akkurat' og 'Stafetten'), og i 2012 grundlagde han Danmarks årlige Vidensfestival. Foruden sit virke som vært, skribent, redaktør og forlægger er han en af landets mest efterspurgte ordstyrere og foredragsholdere samt vinder af Publicistprisen, Hal Koch-prisen og Den Berlingske Journalistpris. Se: www.kjersgaard.com.

2512-100

Fra mudderkast til konstruktiv dialog – med Kurt Strand

TID: 10/2, 3 mandage, kl. 18.45-20.30

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Kurt Strand, journalist, fellow ved Constructive Institute

Den offentlige debat – i tv, radio, aviser, netmedier og sociale medier – er ofte forurenset med mundhuggeri, mudderkast og falske konflikter. Journalist Kurt Strand viser her, ved at undersøge debatforærnernes verden, hvordan unødigt grøftegravning optrapper konflikter i samfundet og forandrer den måde, vi taler med hinanden på. Først kigger vi på, hvordan et demokrati er afhængigt af, at vi kan tale ordentligt med hinanden, og at vi bruger vores ytringsfrihed med omtanke. Ikke for at blive enige, men for at lytte til og forstå divergerende synspunkter. Desværre viser flere undersøgelser, at næsten halvdelen af os afstår fra at mene noget om politiske emner, fordi risikoen for nedladende kommentarer er stor. Konflikter mellem mennesker bliver ofte skabt med oppiskede modsætninger. I værste fald ender de med vold og krig, ofte takket være effektiv brug af falske narrativer og konsekvente, retoriske greb, hvor forenkling og fordrejning af fakta spænder ben for en ordentlig, offentlig samtale. Til slut undersøger vi, hvordan den offentlige debat kan blive mere båret af dialog, være konstruktiv og måske endda resultere i løsninger, hvis vi tager opgaven som borgere i et demokratisk samfund alvorligt. Det hele begynder nemlig med os selv og medierne som aktive medspillere og moderatorer.

10/02: Er den næste pandemi polarisering?

17/02: Demokratiets masseødelæggelsesvåben

24/02: At diskutere er at tænke sammen

Nyt på universitetet: Håndskrevet infotavle i forhallen med information om dagens hold, tidspunkter og lokaler

Kurt Strand er journalist og foredragsholder. Tag med, når han dykker ned i den offentlige debat – fra mudderkast til konstruktiv dialog.

2512-020

AI mellem fornuft og følelse

TID: 18/2, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Jan Damsgaard, cand.scient. i datalogi, ph.d. og professor på Institut for Digitalisering på CBS

AI (kunstig intelligens) har ramt hele verden, og brugerne er begejstrede. Teknologien har spredt sig med lynets hast og hurtigere end noget tidligere fænomen på internettet. I forelæsningsforsøget vi at afmystificere AI og giver masser af eksempler på, hvordan teknologien kan hjælpe virksomheder og det offentlige med sagsbehandling, HR-opgaver, diagnostik, kommunikation og meget andet. Derudover handler det også om vigtigheden af regulering, der ifølge forelæseren ikke må være så hård, at vi bremser EU-landenes muligheder for at skabe konkurrencedygtige AI-baserede virksomheder og dermed overlader initiativet til andre. Hvad gemmer sig i 'den sorte boks', og hvordan skal vi høste fordelene, samt håndtere ulemper og evt. misbrug? Vi gør alle klogt i at forholde os til algoritmernes indtog i erhvervslivet, i det offentlige, i uddannelsessystemet, i sundhedsvæsenet, i vores hjem – ja i hele samfundet og økonomien. Jan Damsgaard er digital vismand udpeget af Akademiet for de Tekniske Videnskaber og medlem af Tigerrådet nedsat af Dansk Erhverv samt Kompetencerådet nedsat af finanssektoren.

2512-068

Alt hvad du bør vide om verdenssituationen

TID: 18/2, 5 tirsdage og 1 onsdag, kl. 19.00-20.45

PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Hvordan ser det politiske landskab ud i USA efter valget? Hvad er Kinas udenrigspolitiske ambitioner? Kan vi gøre noget ved klimaudfordringerne? Kan Ukraine vinde krigen imod Rusland? Truer konflikten mellem Israel og palæstinenserne med at destabilisere hele Mellemøsten? Og hvad er status på demokratiets aktuelle kriser? I dag hober de store globale og udenrigspolitiske problemstillinger sig op. Men hvordan ser verdenssituationen egentlig ud lige nu? Vi har inviteret seks eksperter til at give os en status på tidens store udfordringer og gøre os klogere på perspektiverne for fremtidens verden.

18/02: Israel, Palæstina og det øvrige Mellemøsten – status efter krigen i Gaza. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

25/02: Hvor står USA efter præsidentvalget? Derek Beach, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

04/03: De europæiske demokratier under pres fra højrenationale og populistiske bevægelser. Alberte Bové Rud, ph.d., Dansk Institut for Internationale Studier

11/03: Kinas opstigning som global stormagt. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet

19/03: Klimaforandringerne – hvad er status på klimaets tilstand? Jesper Theilgaard, meteorolog, selvstændig, stifter af klimaformidling.dk og tidl. vært på DR

OBS! Foregår på en onsdag

25/03: Et nyt jerntæppe gennem Europa? Europæisk sikkerhedspolitik lige nu. Sten Rynning, direktør for Danish Institute for Advanced Study, Syddansk Universitet.

Har du spørgsmål?
Kontakt os på
fu@fuo.sdu.dk og på
73 70 62 66.
Se telefontider på
fuodense.dk/kontakt

2512-027

Sharia, islam og demokrati i Europa

TID: 1/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Niels Valdemar Vinding, lektor i islamiske studier, Københavns Universitet

Islamisk ret, etik og praksis – det som vi også kalder sharia – er en vigtig del af muslimers hverdag og virkelighed, også i Danmark og Europa. Siden 11. september 2001 har lovgivning og politik i Europa dog ofte stået i et klart modsætningsforhold til sharia. For mange muslimer er sharia en ufravigelig del af islam, mens det for mange politikere og debattører er uforeneligt med demokrati. Spørgsmålene om sharia, islam og muslimer i Danmark og Europa har igen fået tragisk aktualitet med eskaleringen af krigen i Gaza. Det har nemlig ikke kun store konsekvenser for Israel-Palæstina, men også mødt voldsomme reaktioner i Europa. Både med sympati og antipati, og det synes at styrke en polarisering, der kan ende med at koste os alle dyrt. Kan der findes en stabil samfundskontrakt om og med islam, som kan sikre trykke og tillidsfulde rammer i fremtiden for alle? Vi skal se nærmere på sharia i mødet med samfund og demokrati. Vi ser først på, hvad sharia egentlig er og på muslimers retsforståelse især i Danmark og Europa. Dernæst undersøger vi muslimers etik og praksis fra hverdag til ekstremisme. Endeligt ser vi på de seneste love og nye politiske dagsordener for islam i Europa.

2512-059

Desinformation som sikkerhedspolitisk våben

TID: 8/4, 1 tirsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERISER: Jeanette Serritzlev, militæranalytiker, Center for Værnsfælles Operationer, Forsvarsakademiet

Desinformation kan bruges som et sikkerhedspolitisk våben. Det er ikke noget nyt fænomen, men moderne teknologi betyder, at desinformation og propaganda har fået en helt anden rolle i dag. Det gælder ikke kun i moderne krig, men også under tærsklen til væbnet konflikt; nemlig som led i såkaldt hybrid krigsførelse. Vi skal her primært beskæftige os med russisk anvendelse af desinformation. Det kan være i forsøget på at underminere støtten til Ukraine eller som forsøg på at påvirke demokratiske valg handlinger. Endelig vil vi i forelæsningsen også komme ind på, hvad udviklingen inden for kunstig intelligens betyder i forhold til desinformation. Det bliver konstant lettere at lave falsk indhold, der ser realistisk ud. Hvad betyder det for, hvad vi kan tro på? Jeanette Serritzlev er militæranalytiker på Forsvarsakademiet med speciale i informationskrig og desinformation og forfatter til bogen 'Informationskrig – påvirkning og propaganda i moderne krigsførelse' (Samfundslitteratur).

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com/
KoldingFolkeuniversitet

2512-038

Mellemøsten – aktuelle udfordringer og perspektiver

TID: 23/4, 8 onsdage, kl. 18.45-20.30

PRIS: 1050 kr., studerende 0 kr.

Mellemøsten er i krise. 1990'ernes fredsproces og det arabiske forår i 2011 er historie. Regionen er splittet og præget af mangfoldige problemer: forstærkede autoritære tendenser i mange af staterne, svage alliancer uden for regionen, dramatisk vandmangel, interne konflikter, voldelige religiøse bevægelser, sekteriske modsætninger og enorme flygtningestrømme. Hvilke udfordringer er de mest centrale, og hvad synes at være perspektiverne for denne kriseramte region? Det forsøger en række mellemøstforskere at give nogle bud på ved både at se på regionen som helhed og de mest relevante problemers særlige karakter. I forelæsningsrækken kaster vi lys over Mellemøsten og inviterer dig til at blive klogere på Europas nærområde mod syd og sydøst og kaster desuden et blik på regionens umiddelbare naboer mod øst, hvor Taleban-bevægelsen igen har taget magten i Afghanistan.

23/04: Oprør og alliancer – Mellemøsten efter det arabiske forår.

Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

30/04: Vandmangel og klimakrise.

Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

07/05: Europas forhold til Nordafrika og Mellemøsten.

Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

14/05: Iran i dag.

Rasmus Christian Elling, lektor i tværkulturelle og regionale studier, Københavns Universitet

21/05: Taleban-bevægelserne i Afghanistan og Pakistan – og

hvilken rolle spiller religion? Mona Kanwal Sheikh, postdoc i international sikkerhed, DIIS

28/05: Rivaliseringen mellem Iran og Saudi-Arabien – konsekvenser i Mellemøstens svage stater.

Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

04/06: Migrationskrise og flygtninge i Mellemøsten.

Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

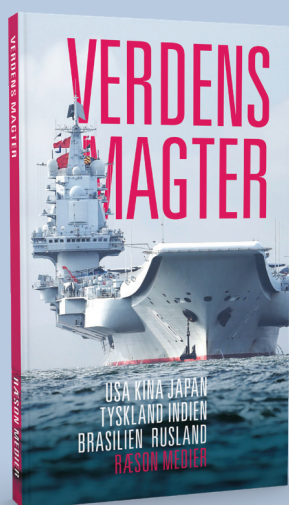
11/06: Mellemøsten og Tyrkiet – aktuelle udfordringer.

Dietrich Jung, professor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

RÆSON – det uafhængige nyhedsmagasin om dansk og international politik – udkommer fire gange om året på tryk og løbende på nettet. 12 måneders abonnement: 250 kr./200 for studerende+pensionister

„Generelt en af de bedste og mest grundige aktuelle globale analyser [...] Bør anskaffes i de fleste biblioteker der ønsker aktuel litteratur” – Dansk BiblioteksCenter om den første udgave af „Verdens Magter” i 2014.

Hvordan vil verdens syv mest magtfulde lande præge fremtiden? Helt ny udgave af bogen med bidrag af bl.a. Lykke Friis, Niels Bjerre-Poulsen, Flemming Splidsboel og Camilla Tenna Nørup Sørensen. 299 kr. inkl. porto og forsendelse

GAVE TIL STUDERENDE PÅ FOLKEUNIVERSITETET:

Tegner du abonnement på RÆSON eller ÆRA eller køber du „Verdens Magter” kan du vælge en gratis bog fra forlaget, fx Mikkel Vedby Rasmussens „Tilbage til krigen – Danmark i den nye verdensorden” (2023, normalpris 199 kr.) eller „Latinamerika nu” (2021, normalpris 299 kr.) – vi betaler også porto og ekspedition.

Se mere: raeson.dk/fu

„Allerede fra begyndelsen fornemmer man, at redaktionen bag er fast besluttet på at give danskerne en hel ny type historiemagasin, der i virkeligheden er en hybrid mellem bog og blad. Kvaliteten af artiklerne er tårnhøj” – Politikens anmeldelse ved lanceringen af ÆRA i 2021

ÆRA – magasinet om historie, kultur og kulturhistorie – udkommer i mega-format (144 sider) to gange om året. Årsabonnement: 299 kr./249 for studerende+pensionister

Psykologi & sundhed

2512-069

Gode vaner

TID: 16/1, 3 torsdage og 2 onsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

En stor del af vores liv består af faste rutiner og gentagelser. Vaner, som er automatiserede og ligger uden for vores bevidste handlen. Når vi handler efter en vane, er motivation ikke nødvendigt, hvilket gør det nemmere for os at vedligeholde adfærden. Det er godt, hvis vanen er god, men knap så godt, hvis vanen er dårlig for vores liv. Men hvordan får vi etableret de gode og ikke de dårlige vaner? I denne forelæsningsrække kaster forskerne lys over vores vaner. De fleste ved, at det er godt for os at spise en varieret kost, sove tilstrækkeligt og være fysisk aktiv. Men hvad er en god søvnvane egentlig? Hvordan skaber man nemmest de gode madvaner? Og hvordan får man bugt med sine dårlige tankemønstre? Skab en sund livsstil gennem gode vaner.

16/01: Vaner i hjernen. Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet

23/01: Motivation og træning. Cecilie Thøgersen-Ntoumani, professor i fysisk aktivitet og adfærdspsykologi, Syddansk Universitet

29/01: Kost og ernæring. Anne Wilhelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

05/02: Søvn. Ali Amidi, lektor i psykologi, Aarhus Universitet

13/02: Gode tankevaner. Grubleri og bekymringer. Stine Bjerrum Møller, lektor i psykologi, Syddansk Universitet

ER DU TILMELDT FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV?

Hvert kvartal trækker vi lod blandt alle abonnenter om et gavekort til Folkeuniversitetet. Læs mere og tilmeld dig på fuodense.dk/nyhedsbrev

2512-109

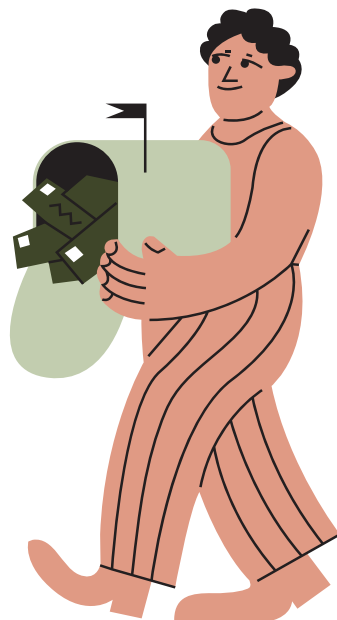
Kort og godt om slidgigt

TID: 19/2, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Jonas Bloch Thorlund, forskningsleder, Forskningsenheden Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi, Syddansk Universitet

Slidgigt (artrose) er den mest udbredte gigtsygdom i Danmark og rammer især knæ og hofter. I forelæsningsen får du viden om, hvad slidgigt er, hvem der får slidgigt, og hvordan både ikke-kirurgiske og kirurgiske behandlinger kan hjælpe mod lidelsen. Få indblik i den nyeste forskning, hør om alt fra træning til kirurgi og lær mere om, hvordan du selv kan tage kontrol over sygdommen.

2512-012

Fordybelse i mindfulness og meditation

— **TID:** Lørdag 22/2 og søndag 23/2, kl. 10.00-16.00
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Gull-Maja la Cour, cand.psych. og mindfulness-instruktør

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær og intimitet med livet – som det udfolder sig fra øjeblik til øjeblik. At arbejde med mindfulness handler bl.a. om at træne evnen til at iagttage tanker, følelser og kropslige fornemmelser med en venlig og ikke-dømmende opmærksomhed. Mindfulness er ikke en mental intellektuel aktivitet, men en måde at være til stede på, der er forankret i krop, sanser og hjerte. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Ny forskning viser, at mindfulness-baserede interventioner er blandt de mest effektive metoder til forbedring af mental sundhed. Over to dage bliver du undervist af en psykolog med mangeårig uddannelse og erfaring inden for mindfulness og meditation. I undervisningen vil vi veksle mellem praktiske øvelser, dialog samt teori baseret på den praktiske anvendelse. Du vil blive introduceret til forskningen inden for området, og få indsigt i hvad mindfulness er, og hvordan det virker. Der kræves ingen særlige forudsætninger for at deltage. Du må være indstillet på at arbejde med dig selv, herunder træne evnen til at være nærværende i relation til krop, følelsesliv og tanker – såvel som verden omkring dig. Undervisningen er henvendt til nybegyndere såvel som til mere erfarne mindfulness-udøvere. OBS: Du bedes medbringe et liggeunderlag og et tæppe til brug under kropsscanning samt enkle yoga-øvelser, hvor alle vil kunne deltage.

2512-054

Mistrives unge?

— **TID:** 25/2, 1 tirsdag, kl. 18.30-20.15
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Eva Lykkegaard, lektor i uddannelsesvidenskab, Syddansk Universitet

Hvad betyder det egentlig, når vi taler om unges trivsel i dag? Er mistrivsel mere udbredt end tidligere? Uddannelsesforsker Eva Lykkegaard dykker her ned i, hvad trivsel er, hvordan den kan undersøges, og hvordan det står til med trivslen blandt danske unge i dag. Eva udfordrer – på baggrund af flere tusinde besvarelser fra unge – debatten om, at vi er vidne til en mistrivselsskrise, og hun diskuterer, om de unge blot er blevet bedre til at udtrykke, hvordan de har det. Kom med, når vi sætter fokus på et af tidens vigtigste spørgsmål: ungdommens trivsel.

Mindfulness kan være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet. Hør mere lørdag d. 22. februar.

2512-047

Kort og godt om ADHD og ADD

TID: 4/3, 1 tirsdag, kl. 17.30-20.15

PRIS: 275 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Per Hove Thomsen, overlæge og professor i børne- og ungdomspsykiatri, Aarhus Universitet og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital

Hvad er ADHD og ADD? Hvad er forskellen? Hvorfor får man det? Hvad kan man selv gøre, og hvordan kan man hjælpe, hvis man er forældre til eller tæt på et menneske med ADHD eller ADD? Få nyttig viden om ADHD og ADD. Hør om symptomer, årsager og behandling, særlige forhold for børn, unge og voksne og om, hvordan man kan forholde sig til udfordringer i hverdagen. I undervisningen kommer vi ind på viden og råd med fokus på opmærksomhed, hyperaktivitet, impulsivitet og andre vanskeligheder som søvn- og spiseproblemer. Forelæsningen tager afsæt i bøgerne 'Kort & godt om ADHD' samt 'Kort & godt om ADD' (Dansk Psykologisk Forlag) og henvender sig til forældre, lærere, pædagoger, behandlere, ledere og alle andre med interesse for emnet.

2512-015

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 4/3, 5 tirsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.

Der vil altid eksistere ubehagelige situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt og dræne os for energi. Men man kan gøre en del for at forebygge ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer særligt på det velfungerende og det forebyggende. Det er videnskab, der fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen. Positiv psykologi er opstået, fordi man i mange år har haft et dominerende fokus på behandling frem for forebyggelse af fx psykiske sygdomme. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder, og få indblik i, hvordan positiv psykologi både kan bruges til at forebygge problemer og til at gøre hverdagen mere interessant.

04/03: Introduktion til den positive psykologi. Hans

Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

11/03: Mental robusthed i hverdagen. Ida Rahbek-Hertz,

cand.mag. i psykologi og kommunikation og direktør, Center for Mental Robusthed

18/03: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand,

cand.pæd.psyk., master i positiv psykologi

25/03: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i

uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

01/04: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

2512-116

Osteoporose – ny viden om knogleskørhed

TID: 26/3, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Lars Hyldstrup, overlæge, dr.med., Amager og Hvidovre Hospital. Jens-Erik Beck Jensen, ph.d. og overlæge, Hvidovre Hospital

Omtrent hver 3. kvinde og hver 8. mand vil på et tidspunkt i livet få et knoglebrud, der skyldes osteoporose, også kaldet knogleskørhed. Osteoporose giver ingen symptomer, før man pådrager sig et brud efter et mindre uheld. Kun ved at kende sygdommens risikofaktorer har du mulighed for at opdage det, før knoglebruddene sker. Har du en eller flere risikofaktorer, kan du blive henvist til undersøgelse. Undersøgelsen foregår ved en samtale om risikofaktorer samt DXA-scanning og er smertefri og ufarlig. Har du fået konstateret osteoporose, er der en række ting, du selv kan gøre, og der findes flere forskellige medicinske behandlinger, som kan komme på tale. Jo mere du selv ved, desto lettere bliver samtalen med din læge om eventuel behandling og fremtidig kontrol. I denne forelæsning gør to førende eksperter dig klogere på sygdommen.

2512-121

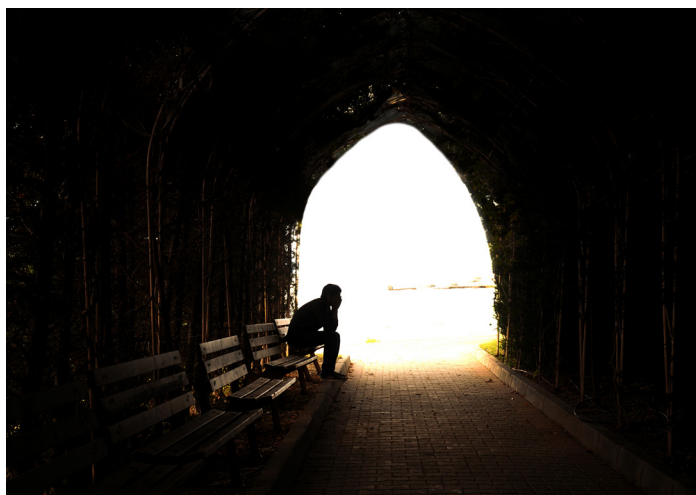
Kan tro påvirke din sundhed?

TID: 21/5, 1 onsdag, kl. 19.00-20.45

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Tobias Anker Stripp, ph.d., læge og gæsteforsker ved Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet

Forskning tyder på, at det øger sundheden, hvis vi oplever mening og formål i livet og tror på noget større end os selv. Tobias Anker Stripp har lavet det største studie i nyere tid om eksistentielle og åndelige behov. Denne aften fortæller han om forskningen i, hvordan tro, mening, værdier og helbred hænger sammen. Vi ser på nationale og internationale studier inden for emnet eksistens og åndelighed og Stripp's egen forskning. Det bliver sat i perspektiv til sundhedsvæsenet, som det ser ud i Danmark i dag. Undervejs i forelæsningen vil Stripp også komme ind på, hvorfor det er vigtigt, at vi drager omsorg for vores eksistentielle, åndelige, eller religiøse liv – uanset hvilken form det må tage. Tobias Anker Stripp, ph.d., er uddannet læge og er aktuelt ansat som forsker på Center for Videnskab og Tro ved Københavns Universitet. Derudover er han gæsteforsker hos Forskningsenheden for Almen Praksis ved Syddansk Universitet.

Tobias Anker Stripp har lavet det største studie i nyere tid om eksistentielle og åndelige behov.

Gratis livestreams

Med Folkeuniversitetets livestreamede forelæsninger kan du åbne en verden af viden, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams.

Tilmeld dig på fuau.dk

2511-414

En ualmindelig og kortfattet Europahistorie

TID: 15/1, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERVISER: Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

2511-471

Et splittet Storbritannien? Nordirland og Skotland i det Forenede Kongerige

TID: 15/1, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERVISER: Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet

2511-415

Alle veje fører til Rom

TID: 29/1, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERVISER: Sine Grove Saxkjær, ph.d. i klassisk arkæologi

2511-416

Fem uomgængelige europæiske litterære værker

TID: 29/1, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERVISER: Mads Rosendahl Thomsen, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

2511-439

Den sikkerhedspolitiske situation i Østersøen

TID: 26/2, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERVISER: Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet

2511-438

Klimaforandringernes betydning mod nord

TID: 26/2, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERVISER: Sebastian Mernild, ph.d., dr.scient., prorektor og professor i klimaforandringer og glaciologi, Syddansk Universitet og leder af SDU Climate Cluster

2511-437

10 fotografier du bør kende

TID: 23/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt tidligere leder af fotografuddannelsen, Media College Denmark

2511-436

Som man siger

TID: 12/5, 1 mandag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

2511-434

Kender du en psykopat?

TID: 4/6, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Tine Wøbbe, chefpsykolog, Psykiatrisk Center Sct. Hans

Mød forskerne til gratis
livestreamede forelæsninger,
der kun er et klik væk

Natur & univers

2512-085

Universet – fra Big Bang til Beethoven

TID: 8/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Michael Linden-Vørnle, astrofysiker og chefkonsulent, DTU

Hvad skete der i Big Bang? Hvad bliver universets skæbne? Lever vi i virkeligheden i et multivers med uendeligt mange parallelle universer? Tag med på en fascinerende og forunderlig rejse ud i universet. Vi stiller skarpt på en række af de helt store spørgsmål inden for kosmologien og ser på, hvordan verden har udviklet sig fra Big Bang frem til i dag – en rejse forbi stjerner og planeter, der bliver født i glødende skyer af gas og støv, gigantiske sorte huller i midten af enorme galakser samt de mystiske ingredienser, som dominerer vores univers: mørkt stof og mørk energi.

2512-053

Tag børnene med: Kemiske eksperimenter med fut i

TID: 1/3, 1 lørdag, kl. 10.15-12.15

PRIS: 200 kr., studerende/børn 100 kr.

UNDERVISER: Peter Hald, sikkerhedsleder ved Institut for Kemi, Aarhus Universitet

Det er både spændende og sjovt at eksperimentere, men det er også centralt for videnskaben. I århundreder har videnskabsfolk lavet videnskabelige forsøg for at blive klogere på, hvad naturen kan. Tag dine børn eller børnebørn med på Folkeuniversitetet denne dag, og oplev spændende kemiske eksperimenter. Både nogle af dem, der siger BANG, men også forsøg, som kan laves i et helt almindeligt køkken, med ting du allerede har eller nemt kan skaffe. For børn fra 6 år og op. Børn under 18 år kan tilmeldes som 'studerende' til 100 kr. (skriv fødselsår i stedet for årskortnummer under tilmeldingen).

Sikkerhedsleder Peter Hald laver kemiske eksperimenter med fut i. Her demonstrerer han, hvordan sprængstoffer virker, ved at brænde en tot nitrocellulose af. Nitrocellulose kaldes også skydebomuld og er en blanding af fx bomuld og salpetersyre.

2512-097

Fusionsenergi

TID: 18/3, 1 tirsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Søren Bang Korsholm, seniorforsker i plasmafysik og fusionsenergi, Danmarks Tekniske Universitet

'Fusionsalderen' er på kort tid blevet et begreb, som vi i Danmark snart skal forholde os til. Menneskeheden skal frigøre sig af fossile brændsler og finde et bæredygtigt energisystem med både fleksibel og kontinuerlig energiproduktion. Hvis vi kan aflure og udnytte naturens fundamentale energikilde, fusionsenergi, har vi potentielt løsningen. Fusionsenergi er populært sagt Solens og stjernernes energiform. Den fundamentale energiprocess i universet, hvor energi udvindes ved sammensmeltning af lette atomkerner. Et potentielt fusionskraftværk vil være helt sikkert, er CO₂-neutralt, og efter blot 100 år vil der ikke være affald fra energiproduktionen. Brændstoffet kan tages ud af havvand og lithium, og ressourcerne i verdenshavene kan dække menneskehedens energiforbrug i over en milliard år. Bliv klogere på, hvad fusionsenergi er, hvor langt vi er i forskningen, og hvad det vil betyde for menneskeheden, hvis vi lykkes med at skabe et fusionskraftværk.

2512-083

Kvantefysikkens forunderlige verden og fremtidens kvantecomputere

TID: 3/4, 1 torsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVISER: Sissel Bay Nielsen, ph.d. i kvantefysik

Kvantemekanikken beskriver fænomener for de mindste bestanddele i universet. En teori, der blev formuleret for 100 år siden af Niels Bohr og andre under den 'første kvanterevolution'. Siden har det vist sig, at teorien stemmer godt overens med fysikernes målinger af virkeligheden. 100 år senere befinder vi os i den såkaldte 'anden kvanterevolution', hvor fysikere har så stor kontrol over kvantesystemer, at de kan udnyttes til forskellige former for kvanteteknologi, fx. kvantecomputeren. I denne forelæsning undersøger vi kvantemekanikken og historien bag, samt får indblik i den nye kvanteteknologi, som udvikler sig med stor hast.

2512-010

Fossiler ved de danske kyster

TID: 3 torsdage, 24/4 og 1/5 kl. 18.30-20.15, 8/5 kl. 10.00-15.00

PRIS: 700 kr.

STED: Syddansk Universitet og sidste gang ekskursion (mødested oplyses senere)

UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

Hvem har ikke samlet et forstenet søpindsvin op på stranden og undret sig over, hvor det er kommet fra, og hvordan det er blevet til? Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, der eksisterede for millioner af år siden, og sporene af det findes overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Hør om sporene efter urhavets eksotiske dyreliv – fra trilobitter, hjætænder og krabbepoller til de mange forskellige søpindsvin. Hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Har du egne spændende fund derhjemme, er du velkommen til at tage dem med og evt. få dem bestemt. Den tredje undervisningsgang tager vi i egne biler ud til stranden. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter, og hvor de gode lokaliteter i øvrigt er rundt omkring i Danmark. Medbring tøj efter vejret, mad og drikke efter behov og evt. en hammer og mejsel. Maks. 40 deltagere. Lokalitet for ekskursionen ligger endnu ikke fast. Vi melder stedet ud, når datoen for kursusstart nærmer sig.

Vi serverer en gratis kop kaffe/te pr. person ved undervisning på Syddansk Universitet. Medbring gerne egen kop. Du kan købe 3 stk. chokolade for 10 kr.

Religion & filosofi

2512-002

Heidegger og Arendt – om angsten og enden, kærligheden og begyndelsen

— **TID:** 23/1, 1 torsdag, kl. 12.00-15.45
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Denne torsdag vil vi undersøge to filosofiske forfattere og spejle dem i hinanden: Martin Heidegger om den eksistentielle angst og forholdet til døden, og Hannah Arendt om det aktive liv og forholdet til fødslen. Heideggers og Arendts skæbner var ikke bare personligt, men også filosofisk forviklede, fordi de begge tog bestik af yderpunkterne i den menneskelige eksistens. Brug en dag i selskab med to af det 20. århundredes allerstørste tænkere og se, om du kan blive lidt klogere på den menneskelige eksistens.

2512-004

Filosofiske mesterværker

— **TID:** 27/1, 6 mandage, kl. 16.15-18.00
PRIS: 795 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrirler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres egne fortolkninger og være en uudtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes cogito og Kants kategoriske imperativ er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

27/01: Platon: Staten
03/02: Aurelius Augustin: Bekendelser
10/02: René Descartes: Metafysiske meditationer
17/02: Immanuel Kant: Grundlæggelse af sædernes metafysik
24/02: Georg Wilhelm Friedrich Hegel: Åndens fænomenologi
03/03: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi

Hvordan kan Matador forstås med filosofien? Udgivelsen 'Matador og filosofien – Korsbæk til eftertanke' danner baggrund for fire filosofiske speedforedrag om klassikeren over alle danske dramaklassikere.

2512-050

Israel – fra bibelsk land til moderne stat

— **TID:** 11/3, 1 tirsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Christian Friis, cand.mag i idéhistorie, forfatter og rejseleder

Landområdet Israel, der tidligere hed Palæstina, er en moderne stat og et land, der historisk trækker tråde flere tusinde år tilbage i tiden. Fra den bibelske periode gennem talrige kulturer og rigers påvirkninger til den nyere tid, zionismens fremkomst og endelig proklamationen af staten Israel i 1948. I forelæsningen sætter vi fokus på den nyere tid og forudsætningerne for staten Israel, der stadig udgør et kernepunkt i den mellemøstlige konflikt.

2512-064

Det meningsfulde liv

— **TID:** 30/4, 6 onsdage, kl. 18.30-20.15
PRIS: 850 kr., studerende 0 kr.

Hvor finder man meningen med livet? Er den lig med wellness, selvrealisering, rigidom og tidens evige lykkejagt? Spørgsmålet om, hvad der giver livet mening, er lige så gammelt som menneskelivet selv, men svaret har ændret sig meget gennem tiden. Bliv klogere på det meningsfulde liv inden for seks forskellige fagområder. Hør om, hvordan en lang række forhold som sprog, politik, teknologi, etik, natur og menneskelige fællesskaber er nødvendige horisonter, som et meningsfuldt liv udfolder sig igennem. Om hvad der faktisk giver livet værdi og mening.

30/04: Det meningsfulde liv ifølge filosofien. Cecilie Eriksen, ph.d., forsker, AIAS, Aarhus Universitet

07/05: Det meningsfulde liv ifølge naturvidenskaben. Hans Henrik Hjermitslev, ph.d. i videnskabshistorie, lektor, University College Syddanmark

14/05: Det meningsfulde liv ifølge teologien. Birgitte Graakjær Hjort, område- og afdelingsleder, ph.d. i Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter

21/05: Det meningsfulde liv ifølge litteraturen. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

28/05: Det meningsfulde liv ifølge samfundsvidenskaben. Christian Tang Lystbæk, lektor i organisation og ledelse, Aarhus Universitet

04/06: Det meningsfulde liv ifølge lægevidenskaben. Lise Kirstine Gormsen, læge, ph.d. i smertemedicin og lektor i medicinetik, Aarhus Universitet

2512-123

Forstå 'Matador' med filosofien

— **TID:** 1/5, 1 torsdag
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

Vi kender den alle. DR beskriver den som "klassikeren over alle danske dramaklassikere." Serien, der er blevet en fortælling om vores fælles historie, livets gang og dilemmaer om, hvordan krigen formede os som samfund. 'Matador'. Serien lærer os unægtelig om vores historie og samfundsforhold i årene omkring Anden Verdenskrig, men den rummer også dybere betragtninger om godt og slet, om eksistens og tro, om kvindekamp og broderopgør. Filosofien er med andre ord den nøgle, der kan låse op for de dybe, ambivalente eller forargende øjeblikke og give os Korsbæk til eftertanke. Denne aften får du fire bud på, hvordan 'Matador' kan forstås med filosofien. Speedforedragene er baseret på udgivelsen 'Matador og filosofien – Korsbæk til eftertanke' (Forlaget Frydenlund, 2024). Det er muligt at købe bogen 'Matador og filosofien – Korsbæk til eftertanke' med 15% rabat af bogens pris hos Frydenlund. Læs mere ved tilmelding.

Program

17.15-18.00: "Det er strengt at være enkemand" – om ondskaben i lærer Andersen.

Morten Bønke Pedersen, cand.mag i filosofi, Københavns Universitet og fast litteraturanmelder v. Dagbladet Information

18.15-19.00: Kvinderne i 'Matador'. Anne-Marie Vestergaard, cand.mag i litteraturhistorie og filosofi 19.00-19.30: Pause

19.30-20.15: Maude går i seng ... med Søren Kierkegaard – om angsten som livsvilkår. Jannick Dahl Pedersen, cand.mag i filmvidenskab, Københavns Universitet

20.30-21.15: "Jeg hader jeres hyklere" – hyklere og moralsk dobbeltspil i 'Matador'. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

2522-003

Livsglædens filosofi. På sporet af den tabte smag for livet

— **TID:** 20/10, 6 mandage, kl. 17.00-18.45
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Tidsånden har sine udsving. Derfor er det undertiden jubelidioterne og til andre tider jammeratleterne, der har vind i sejlene. Men måske er modsætningen mellem optimisme og pessimisme for grovkornet til at udtrykke den erfaring, mennesker gør med at være i live og med at skulle føre deres liv? I hvert fald findes der en understrøm i filosofien, der forsøger at adressere en glæde ved livet, som går tværs igennem livets mere påfaldende pendulering mellem lykke og ulykke. Vi søsætter undersøgelsen ved at se på, hvordan det, ifølge Nietzsche, overhovedet kunne gå til, at vi fik afsmag for livet. Herefter er vi på sporet af en række fænomener: i lysten til livet hos Platon, i bekræftelsen af livet hos Spinoza, i smagen for livet hos Kant, i glæden ved livet hos Kierkegaard – og vi slutter kurset af med at vende tilbage til Nietzsche og se, om vi kan lære at høre livets egen latter runge.

20/10: Nietzsche og afsmagen for livet

27/10: Platon og lysten til livet

03/11: Spinoza og bekræftelsen af livet

10/11: Kant og smagen for livet

17/11: Kierkegaard og glæden ved livet

24/11: Nietzsche og livets latter

Arkæologi & historie

2512-129

Historieformiddage på biblioteket: Popkultur med Søren Hein

— **TID:** 7/1, 5 tirsdage, kl. 10.00-11.00
PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Alle kender Superman, men de færreste har læst et værk af Goethe. Og vi har det med The Beatles, James Bond og Julemanden, som vi har det med Anders And. De er alle en lille smule med i vores liv. Det er fordi, de er blevet massivt udbredte i de kommercielle underholdningsmedier, som blev hver mands eje i begyndelsen af 1900-tallet, og som siden har været i uafbrudt vækst – ugeblade, film, musik, tegneserier, radio, tv osv. Vores verden er spundet ind i populærkultur. Her har vi de fleste af vores fælles referencepunkter, og populærkulturens horisont er vores horisont. Popkulturens betydning kan dårligt overvurderes. I forelæsningsrækken ser vi på, hvordan en række vigtige emner siden 1900-tallets begyndelse er blevet præsenteret i verdens store underholdningsmedier, på måder som fik afgørende betydning for, hvordan verden forstod dem, og dermed også for den politiske holdningsdannelse.

- 07/01:** Underholdningens historier binder verden sammen
14/01: Kulturkamp: God ungdom og farlig ungdom under den kolde krig
21/01: Glade atomer: Engang var atomvåben noget af det morsomste
28/01: Racisme i popkulturen
04/02: Til højtid med popkulturen: Black Friday – halloween – jul

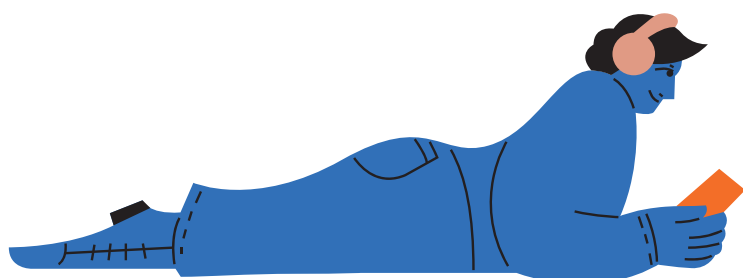
2512-071

Vinens historie

— **TID:** 25/2, 3 tirsdage, kl. 18.15-20.00
PRIS: 550 kr., studerende 50 kr.

Ny vin på gamle flasker og gammel vin på nye flasker. Hør om vinens lange historie, om produktionsmetoder, tradition og fornyelse. Lær mere om især toscansk og fransk vin på dette kursus. Vinens historie er tæt knyttet til historien om landbrug, kultur, civilisation og madkunst. De ædle dråber har spillet en fremtrædende rolle igennem historie og litteratur. Se blot til Bibelen, hvor Jesus gør vand til vin. Der findes stadig vine, som laves som i gamle dage, men moderne vinfremstilling er i dag et helt andet sted end romerne og cisterciensermunkene var. Vi kommer omkring vin i Toscana – måske Italiens ædleste vinregion med en lang række verdenskendte appellationer (beskyttet navn/område på vin, red.), hvor historien vejer tungt, ja den tynger måske ligefrem, men giver også dybde. Hør om regionens vinhistorie, appellationerens tilbliven, deres op- og nedture og områdernes image. Vi skal også se på tendenser i fransk vin og den historiske udvikling i fransk vinstil og vinkultur. Fransk vin er ikke, hvad det var engang – den er meget bedre! Alligevel er landet under pres fra globale konkurrenter, vejret og ikke mindst de franske forbrugere. Der bliver serveret smagsprøver på god vin ved alle tre forelæsninger. Vinen er inkluderet i prisen.

- 25/02:** Vin i historien. Tønnes Bekker-Nielsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
04/03: Vin i Toscana. René Langdahl, cand.mag. i historie og vinskribent på gastro samt underviser på Vinakademiet
11/03: Fransk vin før og nu. René Langdahl, cand.mag. i historie og vinskribent på gastro samt underviser på Vinakademiet

Vidste du, at du
 kan læse det trykte
 katalog online?
 Find det på
fuodense.dk/kolding

2512-163

Tag børnene med på Folkeuniversitetet: Bag Jerntæppet

— **TID:** 3/3, 1 mandag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende/børn 100 kr.
VIBE Termansen, historiker og specialist i Polen og Ungarn

Hvordan fik Lenin og Stalin millioner af deres egne borgere til at makke ret? Hvad var det berygtede Jerntæppe, der skilte Østeuropa fra Vesteuropa, og hvordan var det at bo bag det? Hvad spiste den hjemløse hund Lajka, da den blev sendt ud i rummet? Hvad er en spion, og kan man egentlig begå mord med en paraply? Tag dine børn eller børnebørn med og hør mere, når historiker med speciale i Østeuropa, Vibe Termansen, med udgangspunkt i sin nye bog 'Bag Jerntæppet' fortæller om livet på den anden side af Jerntæppet. Anbefalet alder: Fra 10 år. Børn under 18 år kan tilmeldes som 'studerende' til 100 kr. (skriv fødselsår i stedet for årskortnummer under tilmeldingen).

2512-155

Kvinder rundt om Flora Danica

— **TID:** 4/3, 1 tirsdag, kl. 17.00-18.45
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
STED: Koldinghus, Koldinghus 1
UNDERVISER: Helle Solhøj, kunsthistoriker, kulturformidler, cand.mag.

Historien om Flora Danica handler om plantevidenskab og pragtstel fra 1700-tallet. Siden 2022 har Kongernes Samling vist det fantastiske taffelservice på Koldinghus i den permanente udstilling 'Verdens vildeste stel'. Flora Danicas farverige historie bliver her fortalt gennem en række bemærkelsesværdige kvinder. Tegneren Johanne Seizberg farvelagde kobberstikkene i botanikværket 'Flora Danica' fra 1760'erne. Enkedronning Juliane Marie var dybt engageret i oprettelsen af Den Kongelige Danske Porcelænsfabrik i 1775, hvor Flora Danica-taffelservicet blev produceret fra omkring 1789. Stellet debuterede på kongeligt bord ved Christian 7.s fødselsdagstafel i 1803, hvor kronprinsesse Marie sad ved kongens side. Fra nutiden hører vi om en grevendes bordopdækning med Flora Danica og om designere, der bærer arven fra Flora Danica ind i fremtiden.

2512-022

Nazisternes sidste tilflugt

— **TID:** 12/3, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Hans-Christian Davidsen, forfatter og kultureddaktør, Flensborg Avis

Tysklands betingelsesløse kapitulation 8. maj 1945 normalt regnet som tidspunktet for afslutningen på 2. verdenskrig i Europa. Men Det Tredje Rige havde faktisk et to uger langt efterliv lige syd for den dansk-tyske grænse. Som hovedsæde for en nazistisk regering ledet af admiral Karl Dönitz blev Flensborg tilflugtssted for mellem 2000 og 3000 nazister, som havde forladt deres poster i de sidste uger af krigen – herunder topfigurer som Heinrich Himmler og Auschwitz-kommandanten Rudolf Höss. I Flensborg gik de under jorden eller blev udstyret med nye identitetspapirer for at kunne fortsætte flugten ud af Europa. Samtidig fortsatte Dönitz-styret nådesløst med at henrette unge, menige soldater for faneflugt, på trods af at krigen i Europa var forbi. Vær med, når Hans Christian Davidsen, forfatter til bogen 'Nazisternes sidste tilflugt' (Forlaget Hovedland) og kultureddaktør på Flensborg Avis, fortæller om de dramatiske uger i Flensborg efter den tyske kapitulation.

2512-025

Skamlingsbanken – et nationalt og folkeligt samlingssted

— **TID:** 14/5, 1 onsdag, kl. 17.00-18.45
PRIS: 240 kr.
STED: Skamlingsbanken, Skamlingvej 125
UNDERVISER: Steen Rosenvinge Lundbye, Michael Nobel Hviid, museumsinspektør, Museum Kolding

Siden 1843 har Syd- og Sønderjyllands højeste punkt, Skamlingsbanken, fungeret som nationalt og folkeligt samlingssted. Igennem tiden har Skamlingsbanken været en af de vigtigste talerstole for de danske mænd og kvinder, der kæmpede for retten til at tale dansk, for kvinders stemmeret og talte imod nazismens fremmarch. I dag vidner monumenterne på Højskamlingen, som er det højeste punkt, os om nogle af de store danskere, som har talt for en sag på netop dette sted. Men Skamlingsbanken er ikke bare højtidelige taler og kamp. Det er også mennesker i tusindvis samlet til store folkefester på bankens stejle skrånninger. Med tiden er Skamlingsbanken også blevet et udflugtsmål, hvor folk fra nær og fjern med madkurv og venner og familie under armen har nydt en fridag i det grønne. I denne forelæsning vil historikere fra Museum Kolding fortælle Skamlingsbankens historie og vise genstande fra museets store samling.

Skamlingsbanken har været en vigtig talerstol gennem tiderne. Få stedets historie i de smukke grønne omgivelser syd for Kolding.

Kunst, arkitektur & design

2512-029

Kunsthistorie fortalt gennem motiverne

— **TID:** 7/1, 5 tirsdage, kl. 13.30-15.15
PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør

Fra kærlighed og glæde til angst og død. I forelæsningsrækken fokuserer vi på motiver på tværs af kunsthistorien, således at også mindre kendte kunstnere analyseres. Følelser er gennem tiderne blevet fremstillet på mange måder, men det er de samme følelser. Vi ser undervejs på motiver som kærlighed, livets aldre, angst, glæde, liv og død og sætter dem ind i samtiden, således at vi både forstår, hvor langt de er fra os, og hvor tæt vi er på hinanden på tværs af tid. OBS. Der er ikke forelæsning tirsdag d. 21/01/25

- 07/01:** Menneskefremstillinger gennem 35.000 år: Botticelli, Egon Schiele, Edouard Manet
14/01: Kysset, Kærligheden: Frida Kahlo, Giotto, Rodin
28/01: Livets aldre, familien og angst: Vigeland, Leonardo da Vinci, Mary Cassatt
04/02: Melankoli og døden: John Everett Millais, Arnold Böcklin, Edvard Munch
11/02: Dyr og fremmede væsner i kunsten: Albrecht Dürer, Max Klinger, Jan van Eyck

2512-141

Stilleben – de livløse objekters kunst

— **TID:** 1/2, 1 lørdag, kl. 10.15-15.15
PRIS: 425 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Mathilde Teglgaard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

Hvorfor bliver så mange kunstnere fra slutningen af 1500-tallet optaget af at male opstillinger af madvarer, bøger, lysestager og andre livløse objekter; stilleben (fr. nature morte)? Værker fra genrens storhedstid, 1600-tallet, rummer en særlig magi. Her er rummet, lyset og hver en genstands detaljer og overfladekvaliteter, fx fløjlsbløde blomsterblade, kølig, glat porcelæn, nopret citronskræl osv. skildret så naturtro, at øjet narres (trompe l'oeil) til at opleve det sete som virkeligheden. Stilleben kan åbenbare tingenes kunstneriske kvaliteter. De kan hylde det jordiske liv i al sin sanselige skønhed, men også minde om tomheden og forgængeligheden ved selv samme. Stilleben kan fremvise kunstnerens virtuositet og overbevise om maleriet som ypperste kunstart. Moderne kunstnere har også brugt stilleben til at undersøge perception og eksperimentere med form. Velazquez, Kalf, Claesz, Peeters, Cézanne, van Gogh, Picasso og Warhol er nogle af de kunstnere, vi møder, når vi bliver klogere på stilleben og genrens udtryk, funktion og betydninger gennem tiden.

Du skal betale entré til Trapholt, medmindre du er medlem af Klub Trapholt/er under 18 år. Klub Trapholt-medlemmer får derudover billetten til halv pris. Kontakt sekretariatet på fu@fuo.sdu.dk for at få en aftalekode og information om tilmelding.

2512-078

Kunstnersamtale mellem Simone Aaberg Kærn og Peter S. Meyer

— **TID:** 22/2, 1 lørdag, kl. 14.30-16.15
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. fhv. ekstern lektor og museumsdirektør. Simone Aaberg Kærn, kunstner, Goldsmith's College of Fine Arts, Det Kongelige Danske Kunstakademi og pilot

Gennem flere år har Simone Aaberg Kærn været en toneangivende stemme i den danske kunstdebat. Allerede i et af sine tidligste værker 'SISTERS in the Sky' fra 1997, som blev udstillet på biennalen Venedig i 1999, og som i dag ejes af Louisiana, arbejder hun bevidst med at bruge kunstnerrollen politisk. Aaberg Kærn brød igennem med kunstfilmen 'Smiling in a Warzone' fra 2006, hvor hun fløj til Afghanistan for at opfylde en afghansk piges drøm om at flyve, og gennem årene har hun defineret sit eget kunstneriske projekt gennem næsten alle typer af medier. Bedst kendt er hun måske for det officielle portræt af tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen. Portrættet skabte stor debat om, hvad portrætkunst er, og hvad kunstnerens rolle er. Portrættet hænger i dag på Christiansborg Slot. Simone Aaberg Kærn er uddannet kunstner og pilot. For nylig deltog hun som dommer i DR-serien 'Danmarks bedste portrætmaler'. Mød hende her i samtale med tidligere museumsdirektør Peter S. Meyer.

2512-137

Formiddage på Trapholt: Seks samtidskunstnere – seks udtryksformer

— **TID:** 26/2, 6 onsdage, kl. 11.10-12.55
PRIS: 850 kr., Klub Trapholt 425 kr.
STED: Trapholt, Æblehaven 23
UNDERVISER: Mathilde Teglgard Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie og Katrine Stenum Poulsen, museumsinspektør og kurator, Trapholt (Katrine forelæser kun 9/4)

Kunst er meddelelser udtrykt med særlige materialer og teknikker. I denne forelæsningsrække fordyber vi os i seks toneangivende kunstnere, der alle har forkærlighed for en særlig udtryksform, fx collage, performance eller fotografi. Vi skal se, hvordan et værks udtryksform hverken er tilfældig eller neutral, men en integreret del af værkets meddelelse – 'the medium is the message'. I forelæsningsrækken får du et dybt indblik i seks særlige samtidskunstnere samt seks af kunstens kreative udtryk.

26/02: Installationskunst, Christo (1935-2020), bulgarisk-amerikansk og Jeanne-Claude (1935-2009), fransk-marokkansk
12/03: Performance, Adrian Piper (f. 1948), amerikansk
19/03: Tegning, William Kentridge (f. 1955), sydafrikansk
26/03: Skulptur, Damien Hirst (f. 1965), engelsk
02/04: Collage, Wangechi Mutu (f. 1972), kenyansk
09/04: Maleri, Mie Olise (f. 1974), dansk

2512-048

Kunsten imellem os. 53 værker, du aldrig vil glemme

— **TID:** 19/3, 1 onsdag, kl. 17.00-21.00
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker

Under overskriften 'Kunsten imellem os. 53 værker, du aldrig vil glemme', retter vi her med kunstkritiker Lisbeth Bonde vores opmærksomhed mod en vifte af kunstværker med tre fællesnævner: de er alle skabt af nulevende kunstnere med rod i den danske kunstscene, værkerne er alle sammen tilgængelige, hvad enten de befinder sig i en museumssamling, i det offentlige rum, i en institution, i en kirke, i kunstnerens åbne atelier eller på internettet – og så er de Lisbeth Bondes yndlingsværker. Denne temaaften er baseret på Lisbeth Bondes bog 'Kunsten imellem os. 53 værker, du aldrig vil glemme', netop udkommet på Kristeligt Dagblads Forlag. Bliv opdateret på dansk samtidskunst og find inspiration til din næste kunstekskursion.

2512-165

Mød Mie Olise Kjærgaard på Trapholt

— **TID:** 23/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.45
PRIS: 200 kr., Klub Trapholt 100 kr.
STED: Trapholt, Æblehaven 23
UNDERVISER: Katrine Stenum, museumsinspektør og kurator, Trapholt og Mie Olise Kjærgaard, kunstner

Mød kunstneren Mie Olise Kjærgaard og museumsinspektør Katrine Stenum Poulsen i et foredrag om den aktuelle udstilling på Trapholt. Mie Olise Kjærgaard er en komet på den internationale kunstscene, og publikum verden over begejstres af hendes vedkommende skildringer af kvinder, der cykler, spiller tennis, klatrer i træer og spiller musik. Med strittende hår bryder de med tidligere kunstneriske skildringer af kvinder som billeder på skønhed, mådehold og passivitet. I foredraget dykker vi ned i Mie Olise Kjærgaards personlige rejse, konsekvenserne af at insistere på at bryde reglerne, og hvordan hun skriver sig ind i en højaktuel dagsorden både kunstnerisk og samfundsmæssigt.

2512-057

Hvordan får vi mere ud af kunst?

— **TID:** 26/4, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.
UNDERVISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi

Hvad er det særlige, kunst har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi ser på kunst? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi møder visuel kunst. Vi sætter fokus på kunstens mangfoldige udtryk, vi ser på malerier og skulpturer, fotografier og andre kunstformer, der er tilgængelige i udstillingslivet, hvad enten det sker på museer, i det offentlige rum, på gallerier eller måske endda i private hjem. Formidlingen af hvad kunsten kan og er, vil være i centrum, og vi får indblik i kunstnernes liv og værker undervejs. Bliv inspireret!

Litteratur, film & musik

2512-052

Murakamis første store roman i 7 år

TID: 26/2, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4

UNDERVERSER: Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk

I efteråret udkom den danske oversættelse af Murakamis seneste roman 'Byen og dens usikre mur' – og det skal fejres. Ikke blot med et grundigt blik på hans første store roman i 7 år, men også med nogle tanker om udviklingen i forfatterskabet. Efter en kort introduktion til det tidlige forfatterskab fortæller Mette Holm, hans oversætter gennem mere end 20 år, om den nye roman, og om hvordan det har været at oversætte den. Hvad har hans seneste tre storværker: '1Q84', 'Mordet på kommandanten' og 'Byen og dens usikre mur' til fælles, og hvad adskiller dem? Det skal handle om stil, temaer og musik.

2512-018

Dansk sprog i 6.000 år

TID: 5/3, 1 onsdag, kl. 18.30-20.15

PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERSER: Thomas Olander, lektor i indoeuropæisk sproghistorie, Københavns Universitet

De fleste ved, at svensk og norsk er søstersprog til dansk. Tysk og engelsk er en slags kusiner, men vores sprog har også fjernere slægtninge over hele kloden – vi er en lille del af den store indoeuropæiske sprogfamilie. Med udgangspunkt i moderne dansk, som vi går rundt og snakker det med hinanden, spoler vi tiden tilbage og sætter dansk ind i en større sproghistorisk sammenhæng. Hvordan er dansk blevet til? Hvornår kom det til Danmark? Hvor kom det fra? Og hvor langt tilbage går det danske sprogs historie? Undervejs kommer vi forbi gamle stadier af dansk og andre sprog, og vi taler om, hvad det betyder, at nogle sprog er beslægtede med hinanden, men ikke med andre. Vi kommer også til at høre lidt om, hvad forhistorisk dna kan fortælle os om vores sprogs historie.

Mette Holm har gennem mere end 20 år oversat Murakamis værker til dansk. Denne aften fortæller hun blandt andet om sit arbejde med at oversætte den aktuelle Murakami-roman 'Byen og dens usikre mure'.

Folkeuniversitetet har mange spændende forelæsninger på Kolding Bibliotek. Hør blandt andet om Nick Cave, de store musikalske årstidsbilleder og Thomas Mann.

2512-113

Nick Cave

— **TID:** 13/3, 1 torsdag, kl. 17.00-18.45
PRIS: 200 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Espen Strunk, forfatter og rockjournalist, Musikmagasinet GAFFA

I sommeren 1985 gav Nick Cave & The Bad Seeds koncert i Ungdomshuset i København. Over de fire årtier, som er gået siden, har den i dag 66-årige australier udviklet sig fra balstyrisk punk til en af rockmusikkens mest respekterede sangskrivere. Fra ikonoklast til rockikon, som foruden musikken har udgivet en række kritikerroste bøger. I forelæsningen giver en af Danmarks førende Cave-eksperter en indføring i Caves fascinerende univers. Espen Strunk er cand.mag. i litteraturhistorie, forfatter og til daglig nyhedsredaktør ved musikmagasinet GAFFA. Han har interviewet Cave flere gange og udgav i 2018 bogen 'Himlen over Brighton', som handler om Caves nyere værk og virke.

2512-094

Thomas Mann 150 år

— **TID:** 5/4, 1 lørdag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Morten Dyssel, litterat og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Den tyske forfatter Thomas Mann, som modtog den litterære nobelpris i 1929, anses for en af de største fortællere i det 20. århundredes europæiske litteratur. Denne dag markerer vi 150-året for hans fødsel. I forelæsningen giver vi en introduktion til forfatterskabets hovedværker – fra debutromanen 'Buddenbrooks' (1901) om en købmandsfamilies forfald i det 19. århundrede over de monumentale mytiske romaner 'Trolddomsbjerget' (1924) og 'Josef og hans brødre' (1933-1943), der tager åndeligt livtag med den europæiske åndstradition, frem til 'Doktor Faustus' (1947), om Tysklands tragisk-dæmoniske historie i lyset af civilisationssammenbruddet med Verdenskrigene og nazismen. Vi forsøger her også at inddrage Thomas Manns væsentlige virke som offentlig intellektuel. Forelæser denne lørdag er Morten Dyssel, litterat og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab.

2512-032

Musikkens mesterværker

— **TID:** 25/4, 5 fredage, kl. 11.00-12.45
PRIS: 750 kr., studerende 0 kr.
STED: Kolding Bibliotek, Slotssøvejen 4
UNDERVISER: Leif V. S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Her er musikalske årstidsbilleder, som har fået hitstatus, en forårssymfoni, farvestrålende tjekkisk modernisme, virtuos klavermusik og en af verdens mest berømte operaer. Nyd at kunne fordybe dig i ét værk ad gangen og få samtidig en introduktion til gængse musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse – uanset om det er et nyt værk, du kaster dig over, eller om du genhører et af disse udvalgte værker. Alle deltagere får adgang til musikken via internet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

25/04: Vivaldi: De fire årstider
02/05: Schumann: Symfoni nr. 1, "Forårssymfonien"
09/05: Jánácek: Sinfonietta
16/05: Liszt: Klaverværker
23/05: Bizet: Carmen

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2512-067

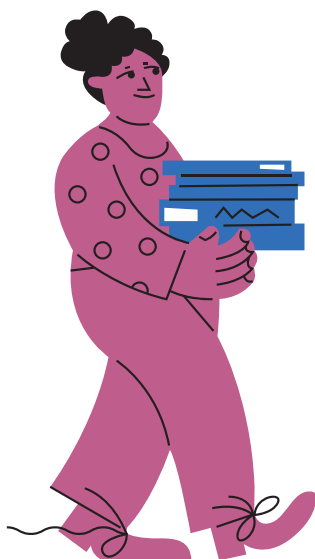
ChatGPT skrivekursus for begyndere

TID: 5/3, 1 onsdag, kl. 18.45-20.30

PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERS: Simon Krag Linde, cand.ling.merc. i virksomhedskommunikation, selvstændig tekstforfatter

Kunstig intelligens åbner nye døre for alle, der arbejder med tekster. Den fremsynede tekstforfatter bruger energien på at gøre ChatGPT til sin betroede væbner – frem for at frygte at blive erstattet af en skriverobot. Denne aften lærer du om, hvordan du gør ChatGPT til din personlige hjælper og kreative skrivemakker. Du lærer, hvordan du anvender ChatGPT til at: optimere din idégenerering, effektivisere din skriveproces og få hjælp til korrekturlæsning. Du får praktiske redskaber og en god grundforståelse, så du kan navigere og udnytte ChatGPT til at optimere din tekstproduktion – allerede sekundet efter at forelæsningen er slut. Bemærk: Hvis du vil have mest ud af forelæsningen, så sørg for at oprette dig som bruger på <https://chat.openai.com/> på forhånd, også selvom der ikke er øvelser undervejs. Læs mere om Simon Linde på simonlinde.dk

Vidste du, at det er gratis for studerende at gå på Folkeuniversitetet på størstedelen af holdene?

2512-073

Nudging og adfærdsindsigter

TID: 12/3, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 0 kr.

UNDERVERS: Jesper Elbæk Jensen, adfærdsforsker, iNudgeyou

Hvordan får man folk til at spise sundere, agere mere miljørigtigt og køre sikkert i trafikken? Forbud, fedtafgifter og fartbøder er klassiske værktøjer, men en prisstigning resulterer ikke altid i skrabet smør på brødet, og muligheden for en fartbøde får ikke alle til at løfte foden fra speederen. Nudging er et værktøj til adfærdsforandring. Et 'nudge' er et velment puf i den rigtige retning. I praksis kan det fx være farvede fodspor på gaden, der fører til en skraldespand. Nudge-tilgangen bygger på indsigter fra adfærdsøkonomien og kognitiv psykologi, der viser, hvordan det er muligt at påvirke adfærd uden brug af, eller som supplement til, de klassiske reguleringsstrategier: information, incitamentsstyring og direkte regulering. Bliv klogere på nudge-tilgangen til adfærdsforandring i teori og praksis, og få indblik i den nyeste viden på området. Om underviseren: Jesper Elbæk Jensen er fra forskningsvirksomheden iNudgeyou. Til hverdag laver han adfærds løsninger, der testes eksperimentelt og bliver implementeret hos kunderne. Derudover underviser han på danske og internationale kurser i nudging og adfærdsindsigter.

2512-065

Den gode hukommelse

— **TID:** 26/3, 4 onsdage, kl. 18.30-20.15

PRIS: 650 kr., studerende 0 kr.

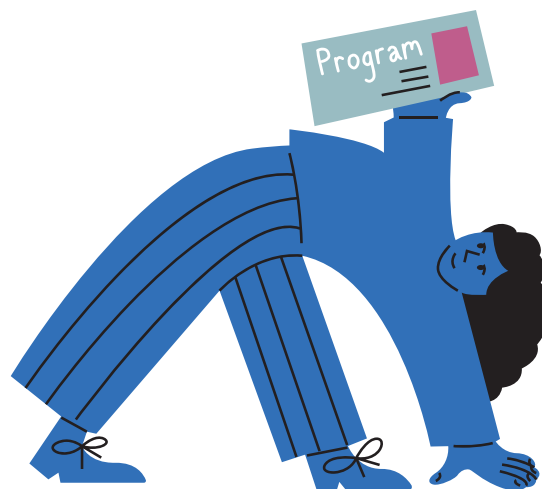
Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, og når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på. Vi bruger også hukommelsen, når vi skal huske, hvad der blev sagt til møder, og hvad navnene på vores kollegaer, kunder eller klienter er. Med andre ord bruger vi hukommelsen hele tiden. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer den, og hvad sker der med vores hukommelse, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre? Kan vi forbedre vores hukommelse ved at dyrke motion, og bliver den omvendt værre, når vi ikke gør? Og hvad sker der egentlig i hjernen, når vi lærer, og når vi glemmer? Disse spørgsmål og mange flere kan du blive klogere på, når en række hukommelseseksperter fortæller om den gode og dårlige hukommelse i arbejdslivet.

26/03: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen? Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet

02/04: Aflast din hjerne og styrk din hukommelse. Peter Thybo, forfatter, master i læreprocesser, P.D. i alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i arbejdsliv

09/04: Stress og hukommelse. Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

23/04: Aldring og hukommelse. Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet

Tilmeld dig holdene på fuodense.dk/kolding. Betal med kort eller MobilePay

Ole Lauridsen forelæser på Den gode hukommelse og arbejder med hjernen og læring og mange andre aspekter af hjernens funktion. Ole giver masser af relevant information og råd til at bruge hjernen bedst muligt i sine to forelæsninger.

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuodense.dk/kolding, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder din tilmelding, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket et ekspositionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart.

INFOTAVLE

Tjek den nye manuelle infotavle i forhallen, hvorpå der skrives dagens information om hold, tidspunkter og lokaler.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuodense.dk/kolding og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

RABATTER

Studerende

Studerende kan deltage gratis. Det gælder hold, hvor bøger, forplejning og andre udgifter ikke er inkluderet, og hvor der ikke er et begrænset antal pladser til rådighed.

Rabatter med aftalekoder

Ansatte på Syddansk Universitet har gratis adgang til udvalgte hold, hvor bøger, forplejning og andre ekstra udgifter ikke er inkluderet.

Medlemmer af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd kan deltage i udvalgte hold med 50% rabat på Folkeuniversitetet i Odense og Kolding.

Klub Trapholt medlemmer kan deltage i hold på Trapholt med 50% rabat på prisen.

Kontakt sekretariatet på fu@fuo.sdu.dk for at få en aftalekode og information om tilmelding med rabat.

Virksomhedsaftaler

Vil du give medarbejderne i din virksomhed kompetenceudvikling, læring og en god oplevelse på Folkeuniversitetet? Kontakt os og hør mere om muligheden for en virksomhedsaftale.

MAD OG DRIKKE

Vi serverer en kop gratis kaffe/te pr. person på ved forelæsninger på SDU. Hvis du medbringer din egen kop, så passer vi på miljøet sammen. Du kan købe tre stk. chokolade for 10 kr. Se sdu.dk for info om kantinens åbningstider.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 5: Kirstine Mengel, s. 2: Lars E / Tænk tanken Europa, s. 7: DR, s. 11, 12, 15, 16: Shutterstock, s. 14: Steffen Strunge Mathiesen, s. 19: Museum Kolding.

Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret. Det er udelukkende på forelæserens initiativ, at slides bliver sendt ud.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100% genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-Blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Find vej til undervisningen

Folkeuniversitetet i Syddanmark

Bor du eksempelvis i Vejle, i Haderslev eller i Billund? Så tjek, om der sker noget spændende i din by. For Folkeuniversitetet har mange komiteer på Fyn, i Jylland og på Sjælland, som hver især arrangerer lokale forelæsninger. Find din by herunder, og læs mere på fuodense.dk/syddanmark/program.

Fyn

FOLKEUNIVERSITETET ASSENS

Formand Birgitte Lerche
biml@km.dk
post@fuassens.dk

LILLEBÆLT FOLKEUNIVERSITET

Formand Henriette Bacher Lind,
hebl@km.dk
Administrator Anna Margrethe Nygaard Skov, anna.skov@fredericia.dk
www.fulillebaelt.dk

LANGELAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Lone Nordal Petersen
skebjerg-soegaard@mail.dk

NORDFYNS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Kaj Andersen
kaj-vera@email.dk

RINGE/RYSLINGE FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Mogens Keinicke
mokeinicke@gmail.com

SVENDBORG FOLKEUNIVERSITET

Formand Lars Kirkegaard
Administrator Anne-Mette Graubæk
svendborgfolkeuniversitet@gmail.com
www.svendborgfolkeuniversitet.dk

Sjælland

LOLLAND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Bente Kaspersen
bentek@mail123.dk

ROSKILDE FOLKEUNIVERSITET

Formand Jes Nysten
Administrator Anne Klok
kontakt@roskildefolkeuniversitet.dk
www.roskildekunstforening.dk/folkeuniversitetet-roskilde

ODSHERRED FOLKEUNIVERSITET

Formand Alice Sarp,
aas@km.dk
www.odsherredfolkeuniversitet.dk

Jylland

VEJLE FOLKEUNIVERSITET

Formand Vagn Kjeldsen,
kjeldsenvagn@gmail.com
Administrator Mette Fruergaard
mefru@vejlebib.dk
www.folkeuniversitet-vejle.dk

BILLUND FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Bjarne Steen Jensen
fu@fubillund.dk
www.fubillund.dk

VEJEN FOLKEUNIVERSITET

Formand Andreas Ullum
andreas@rhscole.dk
www.fu-vejen.dk

HØJER FOLKEUNIVERSITET

Formand Claus Egelund
cle@km.dk

VARDE-ØLGOD FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator
Karen Harritsø
karenbroede@gmail.com

FOLKEUNIVERSITETET I HADERSLEV

Formand: Niels Dalsgaard,
nbc@km.dk
Administrator Lennart Madsen
lema@msj.dk
<https://folkeuniversitetetihaderslevkomm.weebly.com/>

GIVE-EGNENS FOLKEUNIVERSITET

Formand og administrator Gunhild Ørnsholt
gunhild.oernsholt@mail.dk

AABENRAA FOLKEUNIVERSITET

Formand Anette Jensen
aneje@km.dk
Næstformand Povl Callesen
callesenpovl@gmail.com